

Van Jim van der Meer Mohr, secretaris van Museum Bredius

DOOR FLOOR DE BOOYS

„Dit vind ik het snoepje van de collectie. Het ligt misschien meer voor de hand om een Rembrandt of een Steen te kiezen, of een van die andere hoogtepunten uit de verzameling van Abraham Bredius (1855 - 1946). Maar dit luitspelende meisje heeft mijn hart gestolen. Ze is beeldschoon, met dat snoezige gezicht en die ondeugende ogen. De 17de-eeuwse Leidse fijnschilder Godfried Schalcken (1643 - 1706) laat in dit portretje een staaltje vakmanschap zien. Het fluweel van haar jurk is zó levensecht weergegeven dat je bijna kunt voelen hoe zacht het is. De plooi is subliem, en dat armbandje daar lijken de pareltjes wel af te springen. Alles aan dit olieverfpaneeltje is tot in detail perfect uitgewerkt. Het is een prachtig voorbeeld van fijnschilderij. Daarom heeft Bredius het ook in zijn collectie opgenomen. Hij wilde in zijn verzameling alle genres uit de 17de-eeuw samenbrengen. Dit werkje is

aan het eind van die Gouden Eeuw gemaakt, waarschijnlijk tussen 1685 en 1690. Muziek is een rode draad in de collectie van Bredius. We weten dat hij

vaak concerten en soirees thuis gaf waar mensen als Willem Mengelberg en Louis Couperus veel geziene gasten waren. Bredius had veel vrienden in die kringen, hij zat als een spin in het web van de culturele wereld. Op veel van de schilderijen uit de 17de-eeuw staan muziekinstrumenten afgebeeld. Er is weleens berekend dat ongeveer dertig procent van de schilderijen uit die tijd muziek als thema heeft. Muziekinstrumenten hebben op die doeken vaak een symbolische betekenis. Ze zijn meestal een allegorie op de liefde. Je ziet dan ook vaak Cupido of Venus afgebeeld bij een musicerend gezelschap. Daarmee wil de schilder zeggen 'Liefde doceert de muziek'. In dit paneeltje is die symboliek niet zo erg aanwezig, de luit geeft de dame alleen een pose. Het is echt een portret. De schilder heeft ook nog een grappige uitgedaald. Als je goed kijkt staat de handtekening van Godfried Schalcken op de linkerbladzijde van het muziekboekje''.

H.C. 4 okt. 1996